

Czwartek, 13 września 2018 r.

P8_TA(2018)0346

Kambodża, w szczególności sprawa Kem Sokhy

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 września 2018 r. w sprawie Kambodży, w szczególności sprawy Kema Sokhy (2018/2842(RSP))

(2019/C 433/15)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Kambodży, w szczególności rezolucję z dnia 14 września 2017 r.⁽¹⁾ i 14 grudnia 2017 r.⁽²⁾,
- uwzględniając konkluzje Rady w sprawie Kambodży z dnia 26 lutego 2018 r.,
- uwzględniając oświadczenie rzecznika wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z dnia 30 lipca 2018 r. w sprawie wyborów powszechnych w Kambodży,
- uwzględniając misję oceniającą Komisji i Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) do Kambodży w dniach 5–11 lipca 2018 r.,
- uwzględniając wytyczne UE w sprawie obrońców praw człowieka z 2008 r.,
- uwzględniając oświadczenie rzecznika ESDZ z dnia 16 listopada 2017 r. w sprawie rozwiązania Partii Narodowego Ocalenia Kambodży,
- uwzględniając umowę o współpracy między Wspólnotą Europejską a Królestwem Kambodży z 1997 r.,
- uwzględniając lokalne oświadczenie UE z dnia 22 lutego 2017 r. w sprawie sytuacji politycznej w Kambodży, a także oświadczenia rzecznika delegatury UE z dnia 25 sierpnia 2017 r. i 3 września 2017 r. w sprawie ograniczenia przestrzeni politycznej w Kambodży,
- uwzględniając rezolucję Rady Praw Człowieka ONZ 36/32 z dnia 29 września 1977 r. oraz sprawozdanie sekretarza generalnego ONZ z dnia 2 lutego 2018 r.,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Unii Międzyparlamentarnej ds. Praw Człowieka Parlamentarzystów oraz decyzje Rady Zarządzającej Unii Międzyparlamentarnej z marca 2018 r.,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ A/RES/53/144 z dnia 8 marca 1999 r. o przynależnych jednostkom, grupom i podmiotom społecznym prawie i obowiązku propagowania i ochrony powszechnie uznanych praw człowieka oraz podstawowych wolności,
- uwzględniając paryskie porozumienia pokojowe z 1991 r., w których w art. 15 zapisano zobowiązanie do poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności w Kambodży, w tym przez międzynarodowych sygnatariuszy,
- uwzględniając Konwencję Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącą wolności związkowej i ochrony praw związkowych,
- uwzględniając konstytucję Kambodży, w szczególności jej art. 41, w którym zapisano prawo do wolności słowa i prawo do wolności zgromadzeń, art. 35 dotyczący udziału w życiu politycznym i art. 80 w sprawie immunitetu parlamentarnego;

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0348.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0497.

Czwartek, 13 września 2018 r.

- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z dnia 10 grudnia 1948 r.,
  - uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z 1966 r.,
  - uwzględniając art. 135 ust. 5 i art. 123 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w dniu 3 września 2017 r. aresztowano Kema Sokhę, prezesa Partii Narodowego Ocalenia Kambodży (CNRP), a w dniu 16 listopada 2017 r. Sąd Najwyższy ogłosił rozwiązanie CNRP po jednodniowej rozprawie; mając na uwadze, że Sąd Najwyższy zakazał ponadto 118 politykom CNRP prowadzenia działalności politycznej przez okres pięciu lat;
- B. mając na uwadze, że rządząca Ludowa Partia Kambodży (CPP) uzyskała 100 % głosów w wyborach do Zgromadzenia Narodowego, które odbyły się w dniu 29 lipca 2018 r., oraz w wyborach do Senatu, które odbyły się w dniu 25 lutego 2018 r.;
- C. mając na uwadze, że prawo do udziału w życiu politycznym jest zapisane w art. 35 kambodżańskiej konstytucji; mając na uwadze, że znowelizowana w 2017 r. ustawa o partiach politycznych zawiera liczne ograniczenia dotyczące uczestnictwa partii opozycyjnych, w tym rozwiązanie partii w przypadku karalności jej liderów;
- D. mając na uwadze, że wybory w Kambodży w 2018 r. faktycznie nie miały konkurencyjnego charakteru i nie spełniały minimalnych norm międzynarodowych dotyczących demokratycznych wyborów; mając na uwadze, że Unia Europejska i Stany Zjednoczone Ameryki zawiesiły wsparcie finansowe dla Krajowej Komisji Wyborczej i odmówiły obserwacji wyborów;
- E. mając na uwadze, że decyzja o rozwiązaniu CNRP była znaczącym krokiem w kierunku utworzenia państwa autorytarnego; mając na uwadze, że systemu politycznego Kambodży nie można już uznawać za demokrację;
- F. mając na uwadze, że rząd Kambodży podjął szeroko zakrojone działania, aby umożliwić CPP praktycznie bezkonkurencyjny start w wyborach do Senatu i do Zgromadzenia Narodowego;
- G. mając na uwadze, że po aresztowaniu w dniu 3 września 2017 r. Kem Sokha został oskarżony o zdradę stanu na podstawie art. 443 kodeksu karnego Kambodży, mimo iż chronił go immunitet parlamentarny; mając na uwadze, że oświadczenia złożone przez rząd Kambodży zagrażały prawu Kema Sokhy do sprawiedliwego procesu i domniemania niewinności; mając na uwadze, że w przypadku uznania go winnym grozi mu kara do 30 lat pozbawienia wolności; mając na uwadze, że prezes sądu Dith Muntey jest członkiem stałej komisji partii rządzącej;
- H. mając na uwadze, że w dniu 28 sierpnia 2018 r. kambodżańskie władze zwolniły 14 członków CNRP po ułaskawieniu przez króla; mając na uwadze, że ułaskawienie to wiąże się z wypuszczeniem na wolność kilku działaczy i dziennikarzy;
- I. mając na uwadze, że Kema Sokhę przetrzymywano bez procesu przez ponad rok; mając na uwadze, że Grupa Robocza ONZ ds. Arbitralnych Zatrzymań oświadczyła, że tymczasowe aresztowanie Kema Sokhy było „arbitralne” i „motywowane politycznie”; mając na uwadze, że dnia 10 września 2018 r. Kem Sokha został zwolniony za kaucją; mając na uwadze, że nie wolno mu opuszczać sąsiedztwa domu ani komunikować się z innymi członkami opozycji ani mediami;
- J. mając na uwadze, że do aresztowania i przetrzymywania Kema Sokhy doszło w sytuacji powszechnego i systematycznego tłumienia praw politycznych i wyborczych w Kambodży; mając na uwadze, że odnotowuje się stały wzrost liczby aresztowań i zatrzymań członków opozycji politycznej i komentatorów politycznych; mając na uwadze, że poprzedni prezes CNRP Sam Rainsy został skazany za zniesławienie i obecnie przebywa na wygnaniu;
- K. mając na uwadze, że władze Kambodży represjonowały także dziennikarzy i reporterów relacjonujących ataki na partie opozycyjne; mając na uwadze, że jedną z ofiar tych ataków na media jest 69-letni wielokrotnie nagradzany filmowiec James Ricketson; mając na uwadze, że w czerwcu 2017 r. J. Ricketson został aresztowany za filmowanie z drona wiecu partii opozycyjnej; mając na uwadze, że J. Ricketson został skazany za szpiegostwo na sześć lat pozbawienia wolności w stolicy, Phnom Penh;

Czwartek, 13 września 2018 r.

- L. mając na uwadze, że brutalnie rozprawiono się z niezależnymi mediami; mając na uwadze, że zaatakowane zostały również media społecznościowe; mając na uwadze, że w maju 2018 r. rząd wydał rozporządzenie ograniczające prawa do wolności wypowiedzi, prasy i publikacji oraz upoważniające rząd do nadzorowania mediów społecznościowych w celu identyfikacji i uciszania osób wyrażających swój sprzeciw w internecie;
- M. mając na uwadze, że związkowcy, obrońcy praw człowieka i organizacje społeczeństwa obywatelskiego w Kambodży mają coraz bardziej ograniczone pole działania i są prześladowani, zastraszani i arbitralnie przetrzymywani; mając na uwadze, że znowelizowana w 2015 r. ustawa o stowarzyszeniach i organizacjach pozarządowych poważnie ogranicza wolność zrzeszania się i wypowiedzi, w tym poprzez ustanowienie rządowej kontroli i cenzury nad działalnością organizacji pozarządowych; mając na uwadze, że ustawa o związkach zawodowych ogranicza wolność zrzeszania się i wprowadza zbędne przeszkody w procedurach rejestracji i działalności związków zawodowych;
- N. mając na uwadze, że pięcioro obrońców praw człowieka związanych z kambodżańskim Stowarzyszeniem Praw Człowieka i Rozwoju (ADHOC): Nay Vanda, Ny Sokha, Yi Soksan, Lim Mony i Ny Chakrya zostało oskarżonych o przekupstwo świadka i współudział w przekupstwie świadka; mając na uwadze, że przed zwolnieniem za kaucją spędzili oni 14 miesięcy w areszcie tymczasowym;
- O. mając na uwadze, że Kambodża korzysta z najbardziej uprzywilejowanego programu dostępnego w ramach ogólnego systemu preferencji taryfowych UE (GSP), a mianowicie z inicjatywy „wszystko oprócz broni” (EBA); mając na uwadze, że UE przeznaczyła 410 mln EUR dla Kambodży na współpracę rozwojową w latach 2014–2020, z czego obecnie wstrzymano kwotę 10 mln EUR przeznaczoną na reformę ordynacji wyborczej w Kambodży;
- P. mając na uwadze, że sekretarz generalny ONZ przypomniał w swoim lipcowym oświadczeniu, że inkluzywny i pluralistyczny proces polityczny pozostaje niezbędny dla utrwalenia czynionych przez Kambodżę postępów w umacnianiu pokoju;
- Q. mając na uwadze, że nie rozwiązano jeszcze konfliktów związanych z plantacjami trzciny cukrowej; mając na uwadze, że ciągle niepokój budzą wywłaszczenia ziemi, utrzymująca się bezkarność za tego rodzaju czyny oraz trudna sytuacja społeczności, których ten problem dotyka; mając na uwadze, że rząd Kambodży nie podpisał przedstawionego przez UE zakresu zadań dotyczących procesu kontroli w odniesieniu do trzciny cukrowej;
1. zauważa, że Kem Sokha został zwolniony z więzienia za kaucją na surowych warunkach; potępia fakt, że Kem Sokha został umieszczony w areszcie domowym; wzywa do wycofania wszystkich zarzutów wobec Kema Sokhy oraz do jego natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia; wzywa również do natychmiastowego wycofania innych motywowanych politycznie zarzutów i wyroków wobec polityków opozycyjnych, w tym Sama Rainsy’ego;
  2. jest zaniepokojony stanem zdrowia Kema Sokhy i wzywa władze Kambodży do zezwolenia mu na uzyskanie odpowiedniej pomocy lekarskiej; apeluje do rządu, aby zezwolił na spotkanie Kema Sokhy z zagranicznymi dyplomatami, przedstawicielami ONZ i obserwatorami praw człowieka;
  3. wyraża przekonanie, że wyborów w Kambodży nie można uznać za wolne i uczciwe; wyraża głębokie zaniepokojenie sposobem przeprowadzenia oraz wynikami wyborów w Kambodży w 2018 r., w trakcie których nie udało się zapewnić wiarygodności procesu wyborczego i które spotkały się z szeroką krytyką ze strony wspólnoty międzynarodowej;
  4. wzywa rząd Kambodży do działań na rzecz umocnienia demokracji i praworządności oraz do poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności, co obejmuje pełne przestrzeganie przepisów konstytucji dotyczących pluralizmu oraz wolności zrzeszania się i wolności słowa; wzywa ponadto rząd Kambodży do uchylenia wszystkich niedawnych poprawek do konstytucji, kodeksu karnego, ustawy o partiach politycznych, ustawy o związkach zawodowych, ustawy o organizacjach pozarządowych i wszystkich innych aktów prawnych ograniczających wolność słowa i swobody polityczne, które nie są w pełni zgodne z zobowiązaniami Kambodży i normami międzynarodowymi;
  5. podkreśla, że wiarygodny proces demokratyczny wymaga klimatu, w którym partie polityczne, społeczeństwo obywatelskie i media mogą wykonywać swoje prawomocne funkcje bez obaw, gróźb ani arbitralnych ograniczeń; wzywa rząd do przyjęcia wszelkich środków niezbędnych do szybkiego anulowania decyzji o rozwiązaniu CNRP;

Czwartek, 13 września 2018 r.

6. ponawia swój apel do rządu Kambodży o położenie kresu wszelkim formom nękania i prześladowania oraz wysuwaniu motywowanych politycznie zarzutów karnych wobec członków opozycji politycznej, obrońców praw człowieka, przedstawicieli związków zawodowych, obrońców praw pracowniczych i praw do ziemi, działaczy społeczeństwa obywatelskiego, dziennikarzy i innych osób; wzywa rząd Kambodży do natychmiastowego uwolnienia wszystkich obywateli, których zatrzymano za to, że korzystali ze swoich praw człowieka, w tym Jamesa Ricketsona, a także do wycofania wszelkich zarzutów wobec tych osób;
7. popiera decyzję o zawieszeniu unijnego wsparcia wyborczego dla Kambodży; przypomina o podjętych przez Kambodżę krajowych i międzynarodowych zobowiązaniach dotyczących zasad demokratycznych i podstawowych praw człowieka; wzywa rząd Kambodży do podjęcia reform w celu rozwijania demokracji i stosowania uznanych na arenie międzynarodowej minimalnych standardów do przyszłych procesów wyborczych, w tym organizacji wielopartyjnych, wolnych i uczciwych wyborów, ustanowienia prawdziwie niezależnej Krajowej Komisji Wyborczej oraz zaangażowania organizacji pozarządowych i niezależnych mediów w monitorowanie wyborów i informowanie o nich;
8. przypomina rządowi Kambodży o obowiązku wypełnienia zobowiązań w zakresie zasad demokratycznych i podstawowych praw człowieka, które stanowią zasadniczy element umowy o współpracy między UE a Kambodżą oraz warunek w ramach inicjatywy „wszystko oprócz broni”;
9. z zadowoleniem przyjmuje niedawną unijną misję informacyjną do Kambodży, przeprowadzoną w kontekście inicjatywy „wszystko oprócz broni”, i zwraca się do Komisji o jak najszybsze przedstawienie Parlamentowi wniosków z tej wizyty; wzywa Komisję, aby rozważyła ewentualne konsekwencje w kontekście preferencji handlowych, z których korzysta Kambodża, w tym wszczęcie dochodzenia w ramach mechanizmów przewidzianych w inicjatywie „wszystko oprócz broni”;
10. wzywa ESDZ i Komisję do sporządzenia listy osób odpowiedzialnych za rozwiązanie opozycji i za inne poważne naruszenia praw człowieka w Kambodży w celu ewentualnego nałożenia na te osoby ograniczeń wizowych i zamrożenia ich aktywów;
11. wzywa wiceprzewodniczącą Komisji / wysoką przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa do uważnego śledzenia sytuacji w Kambodży; wzywa ESDZ i państwa członkowskie do podjęcia działań i odegrania wiodącej roli na nadchodzącej 39. sesji Rady Praw Człowieka ONZ w celu przyjęcia zdecydowanej w swej wymowie rezolucji na temat sytuacji praw człowieka w Kambodży;
12. wzywa rząd Kambodży do odnowienia protokołu ustaleń z Biurem Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw Człowieka w Kambodży, który wygasa w dniu 31 grudnia 2018 r.;
13. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Europejskiej Służbie Działania Zewnętrznych, sekretarzowi generalnemu ASEAN, rządowi i parlamentom państw członkowskich oraz rządowi i Zgromadzeniu Narodowemu Kambodży.